

Kaotada laste vastu toime pandud seksuaalkuritegude aegumise ajaline piir ja määrata ohvritele hüvitis.

Laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise vastu võitlemiseks esitame rahvaalgatuse karistusseadustiku muudatuseks, et laste vastu suunatud seksuaalsüüteod ei aeguks ja et väärkohtlejatelt nõutaks riiklikult välja hüvitis ohvritele kannatuste tekitamise eest.

Laste seksuaalne kuritarvitamine on üks varjatuid kuriteo liike ning tõsine rahvatervise probleem. Väärkohtlemisega kaasnevad paljudele erinevad psühhiaatrilised häired nagu meeleoluhäired (depressioon, düstüümia), ärevushäired (paanikahäire, üldistunud ärevushäire, obsessiiv-kompulsiivne häire, foobiad), stressiga seotud häired (PTSH, kompleks-PTSH, dissotsiatiivsed häired), aktiivsus- ja tähelepanuhäire, arenguhäired, psühhootilised häired, söömis-, sõltuvushäired jne.

See piireületav ja kahjustav kogemus mõjutab tervet lapse organismi – tema mõtlemist, tundeid ja suhteid. Eelkõige usaldust teiste inimeste vastu, eriti kui väärkohtleja on olnud pereliige, kes oleks pidanud pakkuma lapsele kaitset ja tuge. Seksuaalset kuritarvitamist kogenutel ilmnevad sageli tugev häbi, enesesüüdistamine ning ennastkahjustav käitumine. Ohver kannab oma õlgadel väärkohtleja vastutust.

Põhjendus aegumise piiri kaotamise osas:

Praegu kehtiva seaduse järgi aeguvad laste vastu suunatud seksuaalkuriteod 10 aasta möödudes alates täisealiseks saamisest. MTÜ EESTI SV TUGIGRUPID liikmete põhjal tehtud statistika näitab, et 76% neist on langenud väärkohtlemise ohvriks enne 7 eluaastat, paljusid on väärkoheldud 4-5 aastaseks.

Selles vanuses lapsed ei oska ega julge rääkida, mis nendega on tehtud, samuti mitte vastanduda väärkohtlejaga, tulenevalt võimupositsioonide erinevusest ning psühholoogilisest traumast.

Traumeeritud lastel võib esineda dissotsiatiivne amneesia, mistõttu võivad mälestused juhtunust meenuda alles aastakümneid hiljem. Paljud ohvrid on võimelised nende vastu suunatud seksuaalkuritegudest rääkima alles täiskasvanueas, tihti alles pärast 30.-40. eluaastat, mil traumareaktsioonid hakkavad tõsiselt elu segama.

Sama kinnitab Halvorsen et al. 2020. uuring:

- umbes 60–70% inimestest, keda lapsena seksuaalselt kuritarvitati, ei räägi midagi enne täiskasvanuks saamist
- keskmiselt kulub 17,2–21,4 aastat, enne kui ohvrid, keda on lapsena seksuaalselt kuritarvitatud, kellelegi räägivad, mis nendega juhtus
- 27,8% vaikivad nendega juhtunu täielikult maha.[1]

Põhjendus hüvitise osas:

Kurjategijalt tuleb ohvritele välja mõista mittevarelise kahju hüvitis, sest komplekstraumast taastumise teenused on kallid ja paljudel ohvritel puuduvad selleks vahendid. Riigipoolne rahaline toetus ohvritele on üheksordne ja sellest ei piisa komplekstrauma raviks, mis kestab üldjuhul aastaid.

Meie ettepanek on kooskõlas Euroopa Liidu suundumustega, Euroopa parlamendi ja nõukogu direktiiviga, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning laste seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali vastast võitlust.

Teeme Riigikogule järgmise sisulise ettepaneku:

Palume Riigikogul alkatada seadusemuudatus, millega kaotatakse laste vastu suunatud seksuaalsüü- ja kuritegude aegumise piir. Ühtlasi, et süüdimõistva otsusega nõutaks väärkohtlejatelt riiklikult välja hüvitis ohvritele kannatuste tekitamise eest.

Põhjendus ja mõju:

Algatuse eesmärk on toetada ohvrite õigusi ning panna seksuaalkurjategijad vastutama oma tegude tagajärgede eest. Laste seksuaalne väärkohtlemine on ränk kuritegu, millega kaasnevad pika aja jooksul ohvritele abita jäämise korral elukstvad, sügavalt laastavad ja kohati ka fataalsed tagajärjed.

Määrates kurjategijatele rangemaid karistusi ning ohvritele asjakohasemaid kompensatsioone, annab ühiskond sõnumi, et probleem on olemas, seda võetakse tõsiselt, ohvrit toetatakse ja väärkohtleja peab oma tegude eest vastutust kandma.

Palun anna oma allkiri ohvrite toetuseks.

Viide:

J.E. Halvorsen, E. Tvedt Solberg & S. Hjelen Stige, “To say it out loud is to kill your own childhood.” – An exploration of the first person perspective of barriers to disclosing child sexual abuse, Children and Youth Services Review Vol. 113 (2020), lk 2.